

## Закордонний досвід державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій

*Микола Латинін, Дмитро Іванов, Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України*

Розкрито зарубіжний досвід державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій.

Метою статті є вивчення зарубіжного досвіду державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій.

Проаналізовано міжнародну практику використання механізмів та інструментів впливу держави.

Запропоновано типи державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном: диференційоване (характерне для країн Європейського Союзу на основі вибіркової підтримки для підвищення економічної спроможності громади), маркетингове (характерне для країн Північної Америки, що включає використання брендингових переваг для реалізації державної економічної політики), інституціональних (характерних для країн Латинської Америки, заснованих на ефективній співпраці всіх зацікавлених сторін у розбудові місцевого економічного потенціалу).

Загальні тенденції державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном такі:

1. Необхідність розуміння сучасної економіки - визначальної ролі потоку «знання» та «інформації» (порівняно з потоками «трудовий капітал»), що створює глобальну мережу ідей.

2. Збільшення місцевого потенціалу та конкурентоспроможності - потреба в збільшенні місцевого економічного потенціалу в галузях промисловості.

3. Основою для підприємницького середовища є освіта та якісна підготовка робочої сили.

Спільними рисами здійснення державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном, незалежно від рівня розвитку, є те, що розвиток економічного потенціалу територій є складовою сталого розвитку країни та регіонів із відповідним закріпленням у стратегічних документах, як створення необхідної організаційної та інституційної підтримки державної економічної політики.

Основними аспектами стають орієнтація на цінності концепції сталого розвитку, використання переваг стратегічного планування, бенчмаркінгу та брендингу територій, соціальної реклами та інституціоналізації для досягнення основної мети такого впливу - збільшення економічного потенціалу територій. При цьому кожна держава формує свій, унікальний для неї підхід відповідно до архетипних особливостей, заснованих на певних загальноновизначених принципах ефективного державного управління.

**Ключові слова:** державне регулювання, механізм державного регулювання, розвиток економічного потенціалу територій, механізм державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій, місцевий економічний розвиток

## Foreign experience of state regulation of territories economic potential development

*Nikolay Latynin, Dmytro Ivanov, Kharkiv Regional Institute of Public Administration National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

Foreign experience of state regulation of territories economic potential development has been revealed.

The purpose of the article is to study foreign experience of state regulation of territories economic potential development.

International practices of using mechanisms and tools of state influence are analyzed.

The types of state regulation of territories economic potential development abroad are offered: differentiated (specific to the countries of the European Union based on selective support for increasing the economic capacity of the community), marketing (typical for the countries of North America, which includes the using of branding benefits to implementation of state economic policy), institutional (specific to countries of Latin America, based on effective collaboration of all stakeholders in local economic capacity building).

The general tendencies of state regulation of territories economic potential development abroad are the following:

1. The need to understand the modern economy - the determining role of the flow “knowledge” and “information” (compared to flows “labor-capital”), which creates a global network of ideas.

2. Increasing local capacity and competitiveness - the need to increase local economic potential in industries.

3. The basis for the entrepreneurial environment is education and quality training of the labor force.

Common features of the implementation of state regulation of territories economic potential development abroad, regardless of the level of development, is that the territories economic potential development is a component of sustainable development of the country and regions with appropriate consolidation in the strategic documents, as well as creating the necessary organizational and institutional support for the state economic policy.

The main aspects are becoming the orientation towards the values of the concept of sustainable development, the using benefits of strategic planning, benchmarking and branding of territories, social advertising and institutionalization in order to achieve the main purpose of such influence - increasing the territories economic potential. At the same time, each state forms its own, unique to it approach in accordance with archetypal peculiarities, based on certain generally accepted principles of effective state administration.

**Keywords:** *state regulation, mechanism of state regulation, territories economic potential development, mechanism of state regulation of territories economic potential development, local economic development*

## Зарубежный опыт государственного регулирования развития экономического потенциала территорий

*Николай Латынин, Дмитрий Иванов, Харьковский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины*

Выявлен зарубежный опыт государственного регулирования развития экономического потенциала территорий.

Целью статьи является изучение зарубежного опыта государственного регулирования развития экономического потенциала территорий.

Анализируется международная практика использования механизмов и инструментов государственного влияния.

Предложены виды государственного регулирования развития экономического потенциала территорий за рубежом: дифференцированный (характерный для стран Европейского Союза на основе выборочной поддержки повышения экономического потенциала сообщества), маркетинговый (характерный для стран Северной Америки, который включает использование преимуществ брендинга для реализации государственной экономической политики), институциональных (специфических для стран Латинской Америки, основанных на эффективном сотрудничестве всех заинтересованных сторон в создании местного экономического потенциала).

Общими тенденциями государственного регулирования развития экономического потенциала территорий за рубежом являются:

1. Необходимость понимания современной экономики - определяющая роль потоков «знаний» и «информации» (по сравнению с потоками «труд-капитал»), которые создают глобальную сеть идей.

2. Повышение местного потенциала и конкурентоспособности - необходимость увеличения местного экономического потенциала в отраслях.

3. Основой предпринимательской среды является образование и качественная подготовка рабочей силы.

Общими особенностями осуществления государственного регулирования развития экономического потенциала территорий за рубежом, независимо от уровня развития, является то, что развитие экономического потенциала территорий является составной частью устойчивого развития страны и регионов с соответствующей консолидацией в стратегических документах, а также как создание необходимой организационной и институциональной поддержки государственной экономической политики.

Основными аспектами становятся ориентация на ценности концепции устойчивого развития, использование преимуществ стратегического планирования, бенчмаркинга и брендинга территорий, социальной рекламы и институционализации с целью достижения главной цели такого влияния - повышения экономического потенциала территорий. В то же время каждое государство формирует собственный, уникальный для него подход в соответствии с архетипическими особенностями, основанными на определенных общепринятых принципах эффективного государственного управления.

*Ключевые слова:* государственное регулирование, механизм государственного регулирования, развитие экономического потенциала территорий, механизм государственного регулирования развития экономического потенциала территорий, местный экономическое развитие

### Постановка проблеми.

**В**ажливість вивчення закордонного досвіду державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій обумовлена низкою викликів, з якими зіткнулася Україна на сучасному етапі розвитку. З огляду на євроінтеграційний вектор зовнішньої політики України, особливої уваги потребує дослідження європейського досвіду щодо здійснення ролі держави в розвитку місцевого економічного потенціалу; досяг-

нення Цілей розвитку тисячоліття шляхом реалізації політики сталого розвитку є стимулом для вивчення практики у країнах Північної Америки; стратегічна аграрна орієнтованість вітчизняної економіки є передумовою пошуку інструментів такого впливу у країнах Латинської Америки. Поряд з тим успішно реалізовані реформи децентралізації влади, які були засновані на постулатах зміцнення громад, розбудові інклюзивної економіки, стимулюванні сталого стилю життя населення, є вкрай акту-

альними для України сьогодні. Саме тому пошук кращих практик та його адаптація може стати передумовою удосконалення всієї вітчизняної системи державного управління.

#### **Стан дослідження проблеми.**

На сьогодні є достатньо велика кількість наукових досліджень, присвячених проблематиці державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій. Так, питанню державного впливу на розвиток місцевого економічного потенціалу присвячено праці відомих науковців. Однак деякі питання щодо пошуку ефективних механізмів та інструментів державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном потребують подальшого поглибленого системного вивчення з урахуванням найновітніших тенденцій задля пошуку можливостей їх адаптації та подальшої імплементації в Україні.

**Метою статті** є вивчення закордонного досвіду державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій.

#### **Виклад основного матеріалу дослідження.**

Важливу роль у процесі державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном відіграють органи місцевого самоврядування. Саме вони надають послуги, необхідні для забезпечення добробуту громадян і гідного рівня життя населення. Їх наближеність до громадян, яких вони представляють і обслуговують, розуміння місцевих потреб передбачає наявність спектру можливостей для здійснення даного виду управлінської діяльності з приводу здійснення заходів щодо підвищення рівня життя населення та економічного розвитку своїх громад. Це є ще більш актуальним у контексті децентралізації влади, у результаті чого в переважній більшості країн відбувається наближення процесу ухвалення рішень і державного управління територіями до громадян. З іншого боку, зв'язок місцевих органів влади з центральним урядом залишається критично важливим для мобілізації економічних ресурсів держави на користь місцевих потреб.

Органи місцевого самоврядування спроможні підвищити дієвість державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій і відіграють важливу роль у виробленні спільного єдиного підходу до досягнення необхідного запланованого рівня шляхом співпраці та реалізації спільних проєктів [4]. Вони також виконують важливу комунікаційну функцію, збільшуючи обізнаність активного населення і інституцій громадянського суспільства задля залучення додаткової підтримки в здійсненні перетворень.

Спочатку розглянемо досвід країн Європейського Союзу. Тривалий час він розвивається відповідно до центр-периферійної парадигми в економіці, яка була проголошена ще у 1950-х рр. Згідно з даною теорією саме територія, а не діяльність підприємств, є відправною точкою на шляху досягнення розвитку економічного потенціалу, і, відповідно, загального соціального розвитку. Територія як динамічна фірма володіє спроможністю впливати на різноманітні сектори економіки, на зниження і зростання обсягу промисловості. Відповідно до даної концепції, наявність певного сектору економіки на визначеній території, скоріш за все, стане причиною розвитку всього регіону, оскільки прибуткова галузь є залежною від ресурсів на місцях [9]. Тому державне регулювання розвитку економічного потенціалу територій має бути спрямованим на пошук, формування і всебічну підтримку таких «полісів зростання» з подальшим розширенням зони їх впливу. Саме місцеві економічні потенціали є основою для довгострокового регіонального розвитку.

Відповідно до Паризької декларації [16], ЄС акцентує увагу на країнах-членах, зокрема, на реалізації програмних документів розвитку економічного потенціалу територій, таким чином мотивуючи їх до власної відповідальності у даній сфері. Вони зобов'язані визначити стратегічні пріоритети відповідно до досягнення бажаного майбутнього стану перетворень і бути гарантами зваженості рішень і послідовності дій в обраному напрямку. При цьому допомога ЄС зводиться до доповнення

ресурсного забезпечення реалізації національних стратегій розвитку і стратегій місцевого економічного розвитку територій. Окрім того, керівництво ЄС має бути впевненим, що підтримка є добре координованою з ініціативами від інших донорів у частині доповнення зусиль у межах єдиної державної політики країни-члена.

У ЄС відповідно до «Порядку денного змін» [2], офіційно задекларовано стратегічний підхід розвитку економічного потенціалу територій відповідно до глобалізаційних викликів. Використовуючи дані рекомендації, низка країн-членів демонструють успішність у досягненні їх стратегічних цілей розвитку, поки інші втрачають власну економічну спроможність. Це важливо, щоб відкликати (у разі нецільового використання бюджетних коштів) допомогу ЄС. Даний документ закликає до більше диференційованого підходу в процесі здійснення співпраці і допомагає розміщенню та концентрації ресурсів на ключових секторах розвитку економічного потенціалу. Допомогу треба розподілити на підставі потреб країни, спроможностей, зобов'язань, їх виконання і концентрації зусиль по реалізації економічного потенціалу територій максимум за трьома складовими. Порядок денний також підкреслює важливість органів місцевого самоврядування в здійсненні державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій.

Провідними інструментами державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій у країнах Європейського Союзу є цільові програми, стратегії місцевого економічного розвитку, підтримка підприємництва, спеціальні економічні зони, підвищення кваліфікації робочої сили території, розбудова інфраструктури, створення кластерів у сільській місцевості.

Надалі розглянемо досвід здійснення державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій на прикладі країн Північної Америки. Підтримка та зміцнення економічного потенціалу територій шляхом підвищення ефективності державного регулювання перебуває у сфері відання місцевих органів влади як у США, так і в Канаді вже протягом остан-

ніх 20 років. Даний напрям був акцентом уваги розробників державної політики, практиків розвитку місцевого економічного потенціалу та науковців.

Зарубіжні науковці дуже часто порівнюють державне регулювання розвитку економічного потенціалу територій у Канаді і США та зазначають, що, хоча й існують певні відмінності в структурі органів місцевої влади, процес організації місцевого економічного розвитку по своїй суті є дуже схожим в обох країнах; економічний стрес розглядається однаково критично; державні службовці визначають цілі економічного розвитку за єдиною методологією [12–14].

Інші науковці наголошують на деяких відмінностях між канадським та американським підходом до здійснення державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій. Наприклад, канадські громади мають більш високий рівень потреб у місцевих послугах (нижчі доходи, більший рівень безробіття та бідності), а місцеві чиновники Канади частіше відчувають тиск конкуренції між територіями за розвиток місцевої економіки. Можливо, як результат влада Канади виділяє більше ресурсів для забезпечення розвитку економічного потенціалу територій, приділяє увагу розвитку малого та нового бізнесу, стартапів та менше покладається на схеми кредитування та інші фінансові інструменти визначеної Стратегії місцевого економічного розвитку, але активніша в брендингу, маркетингу та просуванні громад [13].

Процес державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій у країнах Північної Америки здійснюється на основі цілепокладання. Такими цілями для територій є: підтримка та розширення наявного бізнесу; залучення інвестицій; диверсифікація виробничих можливостей; розвиток малого і середнього бізнесу; удосконалення менеджменту владних інституцій; розвиток туризму; підвищення рівня надання послуг; транскордонне, міжмуніципальне співробітництво; розвиток «доброго сусідства» та співпраці; соціальна справедливість; підвищення рівня зайня-



тості, особливо у нових галузях; розвиток бізнесу національних меншин; підвищення конкурентоспроможності бізнесу в коротко- та довгостроковій перспективі [10; 14].

Такий підхід, а особливо визначені цілі, є дуже актуальними для України, особливо в умовах становлення інституціоналізації державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій. Саме визначення пріоритетів майбутніх перетворень є запорукою раціонального використання ресурсів та бюджетних коштів, а також запорукою послідовності здійснення державної просторової економічної політики.

У США та Канаді розробляються Стратегії місцевого економічного розвитку. У документах, як правило, відображено 5 векторів розвитку економічного потенціалу територій:

1. Удосконалення державного регулювання.
2. Залучення інвестицій у державну інфраструктуру.
3. Стимулювання розвитку бізнесу.
4. Управління земельними ресурсами та майном громади.
5. Маркетингова діяльність.

Складова удосконалення державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій у країнах Північної Америки складається зі спрощення дозвільних процедур; захисту прав людини; зменшення податкового навантаження; підвищення рівня зайнятості; підвищення якості надання послуг; тренінгів та підвищення кваліфікації робочої сили; управлінського зонування процесів розвитку; використання переваг спеціальних економічних зон для розвитку підприємницької діяльності.

У США пріоритетами здійснення державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій є: покращення місцевої інфраструктури; підвищення якості та спектру надання публічних послуг владними інституціями; брендинг територій; спрощення дозвільних процедур; удосконалення місцевої податкової політики; вільні від оподаткування округи; спри-

яння інвестуванню в об'єкти культурної спадщини.

У Канаді такими пріоритетами стали покращення та розбудова місцевої інфраструктури; просування інформаційного забезпечення діяльності органів влади; брендинг територій; удосконалення та розширення спектру надання публічних послуг; функціонування індустриальних парків; спрощення дозвільних процедур; залучення інвестицій в об'єкти культурної спадщини [14].

У країнах Північної Америки спільними заходами державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій є: залучення інвестиції в покращення або розширення наявної інфраструктури (дороги, каналізація, водопостачання, паркування тощо). Важливими є вдосконалення або розширення державних послуг та інвестицій, покращення вуличних пейзажів у центрі міст, зокрема вказівники, зручності для пішоходів та прикраси. Усе це супроводжуються просуванням через доступні засоби масової інформації, державними соціальними рекламними кампаніями, послуги «єдиного вікна» та організація і проведення ярмарок чи фестивалів.

Постулатами здійснення державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій у США є наступні: розуміння цілей економічного розвитку; регіональний та місцевий економічний аналіз на основі бенчмаркінгу; створення економічного розвитку на основі теорії ефективності; розробка дієвих Стратегій місцевого економічного розвитку; нарощування спроможності місцевого самоврядування [10].

Державне регулювання розвитку економічного потенціалу територій здійснюється на основі концепції сталого розвитку та збалансування економічної, екологічної та соціальної складових. Їх аналіз здійснюється шляхом порівняння з кращими практиками, тобто на основі бенчмаркінгу та стратегічного планування з залученням досвідчених експертів. Саме воно допомагає системно визначити економічну спроможність території, визначити можливості для зростання та надати

місцевим організаціям економічного розвитку шляхом чіткого уявлення цілей і завдань майбутніх перетворень.

У країнах Північної Америки, США акцент у здійсненні державного регулювання розвитку економічного потенціалу території також перемістився до органів місцевого самоврядування та місцевих агенцій розвитку, які просувають ініціативи, спрямовані на підтримку місцевого бізнесу, освоєння нового підприємництва, залучення високих технологій, «політика доброго сусідства».

Серед країн Латинської Америки, на нашу думку, слід звернути увагу на досвід державного впливу на розвиток місцевого економічного потенціалу шляхом використання арсеналу сучасних механізмів та інструментарію.

У Бразилії державне регулювання розвитку економічного потенціалу на місцевому рівні спрямоване на стимулювання виробництва територіальної системи, використання переваг наявного різномайття, інноваціях, інституціоналізації тощо. Зв'язок з наукою дав можливість владі здійснити стратегічний контроль за місцевими суб'єктами господарювання, які прагнуть максимізувати потенціал людських, інституційних та фізичних можливостей території [5].

Відповідно до напрацювань М. Портера щодо необхідності підвищення конкурентоспроможності території [11], увага у латиноамериканських країнах зосереджена на кластерах, приватній власності та підприємстві, їх стратегіях, їх конкуренції, а також взаємовідносинах між ними як стійких детермінант сталого зростання.

Інновації відіграють важливу роль у процесі розвитку економічного потенціалу території, хоча їх вплив є невизначальним [7]. Латиноамериканські вчені та практики у галузі державного управління виступають за інституціоналізацію даної сфери, необхідність реалізації функції «об'єктивізації інституту». Відповідно до даного підходу [6], територія є системою гравців, включаючи компанії; навчально-дослідницькі організації; торгівлю та спілки; політичні та адміністративні органи влади

і т. д. Вони є взаємопов'язані кодексами та нормами поведінки. Місцева влада здатна інституціоналізувати ці взаємовідносини. Те, як інституціоналізовано зв'язки між учасниками інституціонального середовища, відіграє важливу роль у розвитку економічного потенціалу території, сприятливу платформу для інновацій, а отже, і для ефективного місцевого просторового розвитку.

Традиційно зусилля, пов'язані з нарощуванням місцевого економічного потенціалу в Бразилії, реалізуються завдяки місцевим владним інституціям. Останнім часом усе частіше економічні ініціативи є невід'ємною складовою партнерських відносин, коаліції державного та приватного секторів як організаційної основи розвитку громади. Кількість акторів та їх участь у проектах, спрямованих на розвиток місцевого економічного потенціалу, значно зросла і знаходиться в сфері інтересів національних, субнаціональних та місцевих органів влади, приватного сектора, громадських об'єднань та міжнародних та територіальних організацій розвитку громад [5].

Відповідно до цього, місцева влада розглядається як центральний актор у створенні сприятливого середовища для ділової активності на території та покращення визначальних умов нарощування економічного потенціалу [15]. Держава також відіграє ключову роль в усуненні конкретних місцевих ринкових вад, таких як складність організації нових підприємств, важкодоступність швидкої ліквідності капіталу для нових учасників ринку [1; 8; 17].

Що стосується інструментів державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій, то до них належать бюджетні субсидії, податкові пільги, вільні торговельні зони, відшкодування транспортних витрат та залучення висококваліфікованої робочої сили. Загальний національний підхід до розвитку місцевого економічного потенціалу наголошує на перевагах стратегічного планування, місцевих агенціях економічного розвитку та кластеризації. Оскільки місцевість у

Бразилії є специфічною і території значно відрізняються між собою, простежується жорстка ієрархічна вертикальна орієнтація на стратегічні документи, починаючи від національної і до локальної стратегії розвитку [3].

У Бразилії мале та середнє підприємство та цільові програми розвитку бізнесу, як правило, є основним напрямком здійснення державної економічної політики в

частині нарощування локального потенціалу. Важливу роль у цьому, окрім центрального уряду та органів місцевого самоврядування, відіграють громадські організації та активні жителі територіальної громади.

На основі вивчення закордонного досвіду участі держави в процесі розвитку економічного потенціалу територій у таблиці визначено найбільш часто вживані інструменти такого впливу.

Таблиця 1

Інструменти державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном

Інструменти	Країни ЄС	Країни Північної Америки	Країни Латинської Америки
Цільові програми	+	+	+
Стратегія місцевого економічного розвитку	+	+	+
Підтримка підприємництва	+	+	+
Спрощення дозвільних процедур		+	
Зменшення податкового навантаження		+	+
Спеціальні економічні зони	+	+	+
Підвищення кваліфікації робочої сили території	+	+	+
Розбудова інфраструктури	+	+	
Створення кластерів	+	+	+
Агенції місцевого економічного розвитку	+	+	+

Дослідження концептуальних підходів до реалізації державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій у різних країнах дає змогу стверджувати, що вигоди від здійснення таких трансформацій отримують всі без винятка жителі територіальної громади, місцевий бізнес та територія. Разом з тим партнерами перетворень стають різноманітні донори та представники громадянського суспільства. При цьому відповідальність за успішність процесу беруть на себе органи місцевого самоврядування, місцеві органи виконавчої влади та профільні центральні міністерства.

Вивчення закордонного досвіду державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій дозволило виокремити такі його різновиди:

1) диференційований тип – притаманний країнам Європейського союзу, що базується на вибірковій підтримці нарощування еко-

номічної спроможності громади з урахування мультинаціонального різноманіття та національних історико-культурних традицій здійснення державного управління;

2) маркетинговий – характерний для країн Північної Америки, що включає в себе використання переваг брендингу територій, результатів впливу соціальної реклами та реалізації маркетингового підходу до здійснення державної економічної політики;

3) інституціональний – характерний для країн Латинської Америки, який базується на ефективній співпраці всіх зацікавлених сторін у нарощуванні місцевого економічного потенціалу території, розбудові сприятливого інституціонального середовища для функціонування місцевого бізнесу.

Розуміння їх відмінностей та характерних рис і притаманних особливостей дає змогу швидко і проактивно реагувати на виклики зовнішнього середовища, з якими



стикається вітчизняна система державного управління в частині здійснення політики щодо розвитку економічного потенціалу територій.

Загальними тенденціями державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном є такі:

1. Необхідність розуміння сучасної економіки – визначальна роль потоку «знання» і «інформація» (порівняно із потоками «праця-капітал»), що створює глобальну мережу ідей.

2. Нарощування місцевих можливостей і конкурентоспроможності – необхідність нарощування місцевого економічного потенціалу в галузях.

3. Основою для підприємницького середовища є освіта і якісна підготовка робочої сили.

**Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.**

Спільними характерними ознаками

здійснення державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій за кордоном, незалежно від їх рівня розвитку, є те, що розвиток місцевого економічного потенціалу є складовою сталою розвитку країни та регіонів з відповідним закріпленням у стратегічних документах, а також створення необхідного організаційно-інституціонального забезпечення державної економічної політики. Вирішальними аспектами стають орієнтація на цінності концепції сталою розвитку, використання переваг стратегічного планування, бенчмаркінгу та брендингу територій, соціальної реклами та інституціоналізації задля досягнення головної мети такого впливу – нарощування економічного потенціалу території. При цьому кожна держава формує власний, притаманний тільки їй підхід відповідно до архетипічних особливостей, що базується на визначених загальноприйнятих принципах дієвого державного управління.

## REFERENCES

1. Bartik, T.J. (1990). The market failure approach to regional economic development policy. *Economic Development Quarterly*, 4 (4), 361–370.
2. Increasing the impact of EU Development Policy: an Agenda for Change. Communication from the Commission. (2011). Brussels.
3. Ettliger, N. (2001). *Local Economic Development, International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. Elsevier Science Ltd.
4. *Instruments and opportunities under new EU approach towards local governments*. (2018). Retrieved from <https://platforma-dev.eu/wp-content/uploads/2017/03/Asia-Pacific-Instruments-and-opportunities-under-the-new-EU-approach.pdf>.
5. Lorena G. Barberia, & Ciro Biderman. (2010). Local economic development: Theory, evidence, and implications for policy in Brazil. *Geoforum*, 41, 951–962.
6. Maillat, D. (1998). Innovative milieux and new generations of regional policies. *Entrepreneurship and Regional Development*, 10 (1), 1–16.
7. Morgan, K. (2014). Sustainable regions: governance, innovation and scale. *European Planning Studies*, 12 (6), 871–889.
8. Meyer-Stamer, J. (2003). Paradoxes and ironies of locational policy in the new global economy. Schmitz H. (Ed.). *Local Enterprises in the Global Economy: Issues of Governance and Upgrading*. (pp. 45-52). Elgar, Cheltenham.
9. Nuur, C. (2013). *From logistic circles to growth poles*. Retrieved from <http://kth.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:13761>.
10. Murray, N., & Greiner, K. (2015). *Local Economic Development Planning & Management*. Retrieved from [https://metropolitan.fiu.edu/outreach/past-events/local-economic-development-tools-techniques/led\\_lecture-08262015.pdf](https://metropolitan.fiu.edu/outreach/past-events/local-economic-development-tools-techniques/led_lecture-08262015.pdf)
11. Porter, M. E. (2000). Location, competition, and economic development: local clusters in a global economy. *Economic Development Quarterly*, 14 (1), 15–34.
12. Reese, L. A. (2017). *Local economic development policy: The U.S. and Canada*. New York: Garland.
13. Reese, L. A., & Fasensfest, D. (1996). Local economic development policy in Canada and the U.S.: Similarities and differences. *Canadian Journal of Urban Research*, 100–121.
14. Reese, L.A., & Rosenfeld, R.A. (2004). Local Economic Development in the United States and Canada. *The American Review of Public Administration*, 34(3), 277–292.
15. Silva Lira, I. (2015). *Desarrollo económico local y competitividad territorial en América Latina*. Revista de la CEPAL.

16. The Paris Declaration on Aid Effectiveness. (2015). Retrieved from <https://www.oecd.org/dac/effectiveness/parisdeclarationandaccraagendaforaction>.

17. Tendler, J. (2002). *Transforming Local Economies: Lessons from the Northeast Brazilian Experience*. Presented at the OECD/State Government of Ceará Meeting on Foreign Direct Investment and Regional Development, Ceará, Fortaleza.

**Латинін Микола Анатолійович**

Доктор наук з державного управління, професор  
Харківський регіональний інститут державного  
управління Національної академії державного  
управління при Президентові України  
61050, м. Харків, пр. Московський, 75

Email: n.latynin@mail.ru

**Latynin Nikolay**

Doctor of public administration, Full Prof.  
Kharkiv Regional Institute of Public Administration  
National Academy for Public Administration under  
the President of Ukraine  
75, Moskovskyi ave., Kharkiv, 61050, Ukraine

**Іванов Дмитро Валерійович**

Здобувач  
Харківський регіональний інститут державного  
управління Національної академії державного  
управління при Президентові України  
61050, м. Харків, пр. Московський, 75

Email: n.latynin@mail.ru

**Ivanov Dmytro**

Applicant  
Kharkiv Regional Institute of Public Administration  
National Academy for Public Administration under  
the President of Ukraine  
75, Moskovskyi ave., Kharkiv, 61050, Ukraine

Цитування: Латинін М. А., Іванов Д. В. Закордонний досвід державного регулювання розвитку економічного потенціалу територій. Аспекти публічного управління, 2019 Т. 7, № 12. С. 125-134.

Citation: Latunin, N.A. & Ivanov, D.V. (2019). Zakordonnyi dosvid derzhavnoho rehuliuвання rozvytku ekonomichnoho potentsialu terytorii [Foreign experience of state regulation of territories economic potential development]. *Public administration aspects*, 7 (12), 125-134.

Стаття надійшла / Article arrived: 27.11.2019

Схвалено до друку / Accepted: 28.12.2019